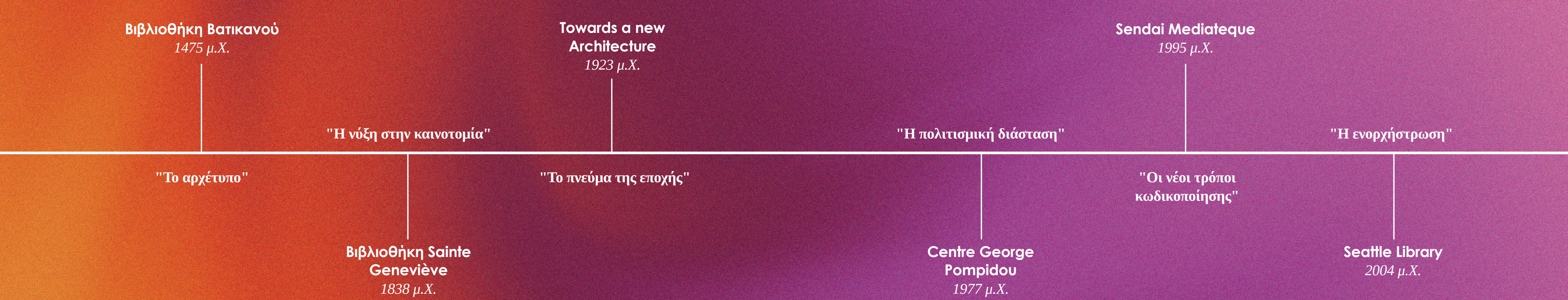

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

Το χρονολόγιο της βιβλιοθήκης

Η βιβλιοθήκη ως θεσμός και χώρος

Σκεπτόμενοι τη βιβλιοθήκη ως χώρο, αναδύεται μία πολύ συγκεκριμένη εικόνα στο νου, όπως μεγάλα έπιπλα γεμάτα με όλων των ειδών τα βιβλία, τα οποία φτάνουν μέχρι την οροφή στις περισσότερες περιπτώσεις, γραφεία μελέτης παρατεταμένα στη σειρά, βιβλιοθηκάριοι να εξυπηρετούν πίσω από γραφεία ή να παρελαύνουν στον χώρο τακτοποιώντας και οργανώνοντας τα βιβλία στις κατάλληλες θέσεις. Αν και εν μέρει σωστή και δικαιολογημένη, αυτή η αναπαράσταση της βιβλιοθήκης δεν είναι ικανή να αποτυπώσει και να περιγράψει την περιπλοκότητα και τη σύνθεση ενός τέτοιου χώρου. Επιχειρώντας τη μελέτη της βιβλιοθήκης και των ποικίλων εκφάνσεών της ως κτήριο και θεσμό μέσα στο πέρασμα του χρόνου, σκοπός του πρώτου μέρους της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η αποκωδικοποίηση των βασικών χαρακτηριστικών της, τα οποία αποτελούν τον κεντρικό ιδεολογικό και σχεδιαστικό της άξονα.

Τα χαρακτηριστικά των τρίτων τόπων

Σύμφωνα με τον Oldenburg, αυτοί οι τρίτοι τόποι έχουν ένα σύνολο από διακριτά χαρακτηριστικά:

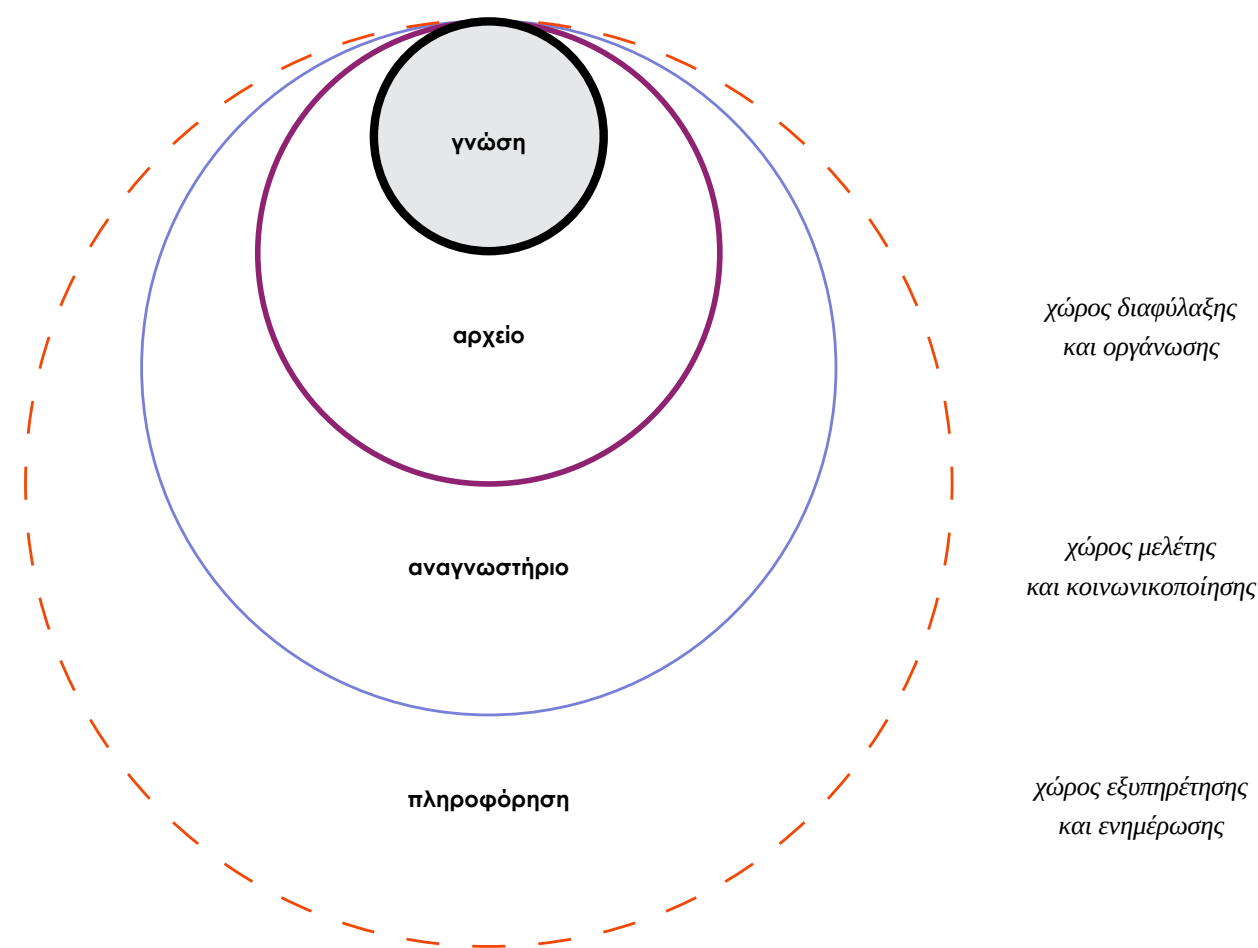
- το ωράριο λειτουργίας τους θα πρέπει να είναι διευρυμένο, ώστε να επιτρέπεται στους επισκέπτες να απολαμβάνουν τον ελεύθερο χρόνο τους εκεί.
- το περιβάλλον να είναι κοινωνικό και διαδραστικό με χαλαρή δομή και ατμόσφαιρα.
- να είναι προσβάσιμοι σε όλους εξυπηρετώντας τις ανάγκες των χρηστών όσο αυτοί παραμένουν στον χώρο, ο οποίος είναι ουδέτερος.
- όλοι οι επισκέπτες να αντιμετωπίζονται και να αλληλεπιδρούν ως ίσοι χωρίς ναιώθουν υποχρεωμένοι να βρίσκονται εκεί.

Διαγραμματικά μοντέλα βιβλιοθηκών σήμερα

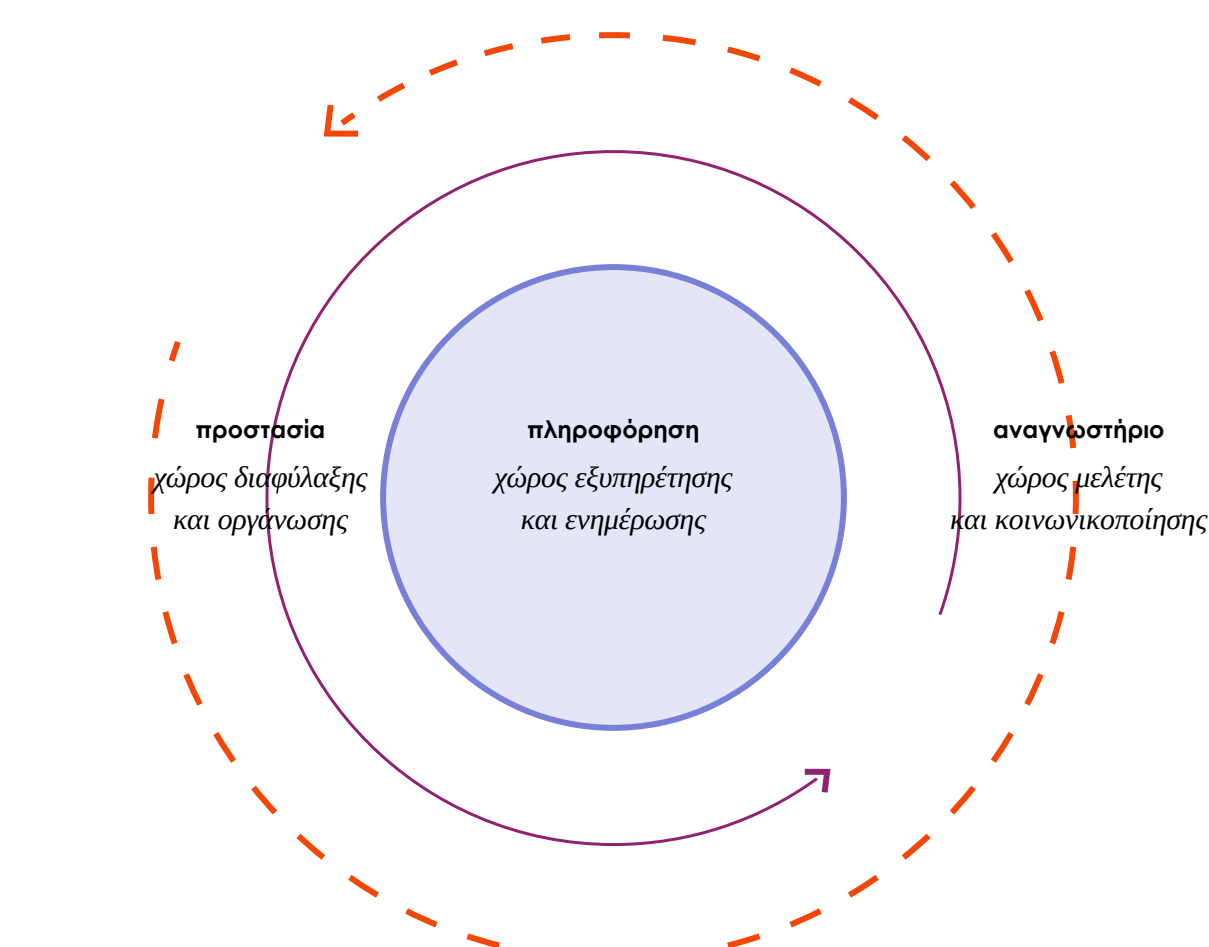
1. Γραμμικό μοντέλο

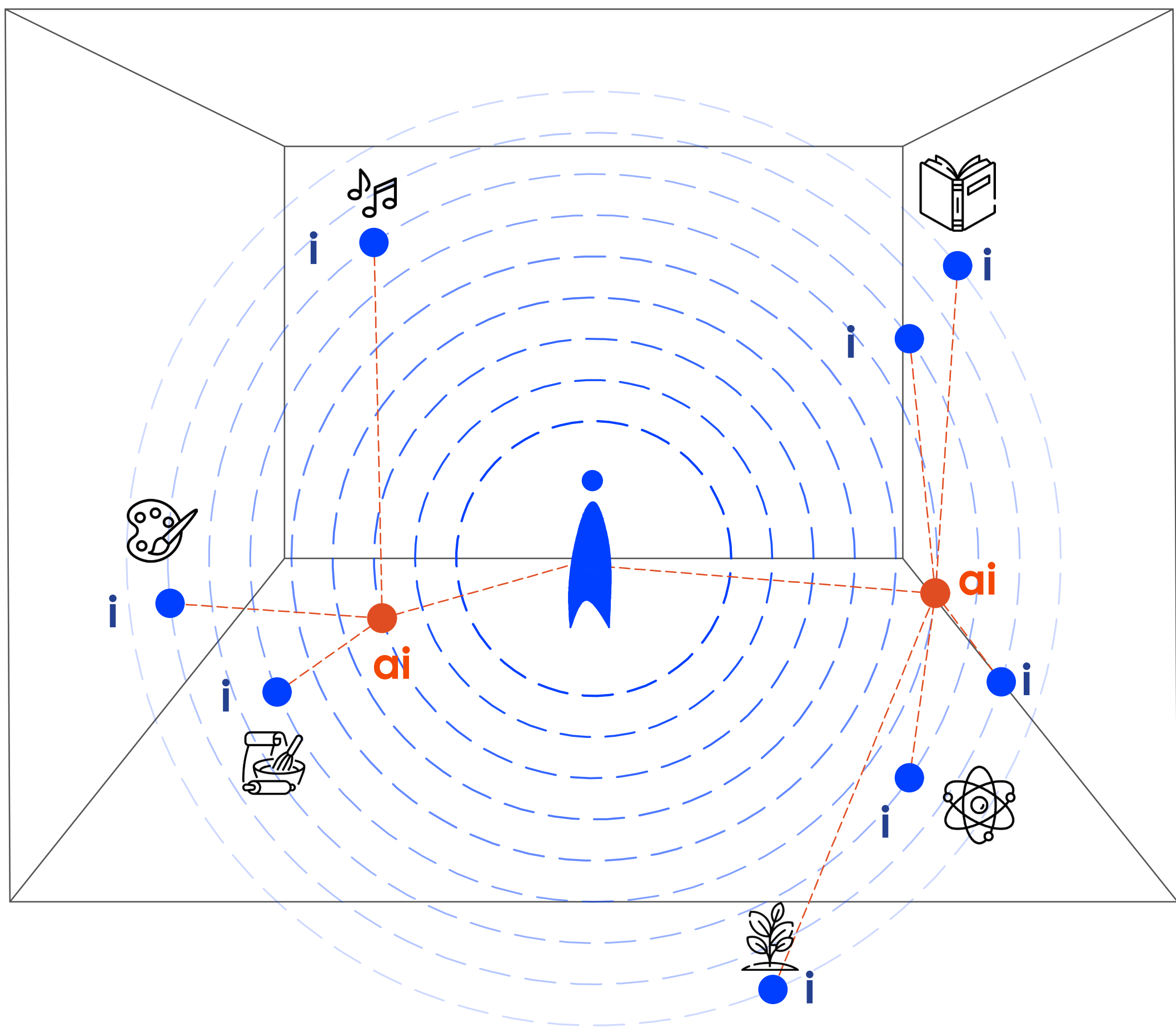
2. Κεντρικό μοντέλο

3. Κυκλικό μοντέλο

Λειτουργικό πρόγραμμα και εισαγωγή του AI

Η βιβλιοθήκη, όπως έχει αναλυθεί, είναι ένα συνεχώς μεταλλασσόμενο κτήριο, όπως και η φύση της πληροφορίας της εκάστοτε εποχής. Στόχος της παρούσας διπλωματικής, με την ενσωμάτωση του AI στο λειτουργικό πρόγραμμα της, είναι να εξετάσει ένα πιθανό σενάριο αφομοίωσης αυτής της καινοτομίας στην καθημερινότητα του ανθρώπου, παράλληλα θίγοντας το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο θα μπορούσε να γίνει αυτή.

Συγκεκριμένα, προτείνεται η ένταξη ενός AI αλγόριθμου, ο οποίος θα γνωρίζει τόσο την πληροφορία που θα εμπεριέχεται στη βιβλιοθήκη, δηλαδή την βάση δεδομένων της, όσο και το ίδιο το κτήριο και την αρχιτεκτονική του δομή, ώστε να καθοδηγεί τον χρήστη στην κατάλληλη «γνώση» δίχως να του στερεί το δικαίωμα στην προσωπική μελέτη και έρευνα. Πρακτικά, θα προτείνει «μονοπάτια γνώσης» ανάλογα με τις ανάγκες του μελετητή και τις παροχές που προσφέρει το λειτουργικό πρόγραμμα, όπως έχει οριστεί προηγουμένως.

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

Σ

W

O

T

- Το οικόπεδο βρίσκεται σε άμεση σχέση με την λίμνη και την παραλίμνια διαδρομή και τα γεγονότα τα οποία συμβαίνουν πάνω σε αυτή.
- Παρότι δεν βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, εξοικονομείται να συσχετίζεται με παρακείμενες δραστηριότητες, όπως το ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ, το πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής κλπ.
- Παλαιότερα, στο οικόπεδο ήταν καλλιεργήσιμες εκτάσεις του στρατού πριν στεγαστούν εκεί οι στρατιωτικές φυλακές. Σήμερα, η εκκλησία του Αγίου Ελευθερίου αποτελεί πηγή διάδρασης και συναλλαγής με την κοινότητα των Ιωαννίνων.
- Η έκταση του οικοπέδου είναι διαχειρίσιμη, ενώ επιτρέπει την επέμβαση τόσο στο ίδιο το οικόπεδο, όσο και στην σύνδεσή του με την παραλίμνια διαδρομή και την πόλη σε δύο διαφορετικά μέτωπα.

- Η πρόσβαση στο οικόπεδο δεν είναι τόσο εύκολη από την πλευρά της πόλης, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται η σχέση του με τη δυναμικότητά της.

- Η σύνδεση του οικοπέδου με την παραλίμνια διαδρομή δίνει την ευκαιρία για τη δημιουργία ενός καινούργιου γεγονότος πάνω σε αυτή το οποίο θα περιστρέφεται γύρω από τη γνώση, τη διάδραση και τη συναλλαγή μεταξύ των χρηστών.
- Οι δράσεις του ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ και του πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής αποτελούν ευκαιρίες συναλλαγής με δραστηριότητες εκτός της βιβλιοθήκης.
- Το ξενοδοχείο Du Lac που βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από το οικόπεδο αποτελεί πόλο προσέλκυσης επισκεπτών και εκτός της κοινότητας των Ιωαννίνων.
- Το γεγονός ότι το οικόπεδο αποτελεί ένα no-man's land, δίνει την ευκαιρία οι κεινοί και ανεκμετάλλευτοι χώροι του να αξιοποιηθούν με απώτερο σκοπό την επανασύνδεση της πόλης και του χρήστη δια μέσου της γνώσης.
- Η άγρια και πλούσια βλάστηση στο οικόπεδο αποτελεί ένα εργαλείο σύνδεσης του δομημένου με το αδόμητο, αλλά και μία ευκαιρία ανάδειξης του πλούσιου τοπικού οικοσυστήματος.

- Η σύνδεση με την πόλη και τον κάτοικο δεν είναι αρκετά ισχυρή, παρά μόνο από την πλευρά του ναού του Αγίου Ελευθερίου, όπου και είναι πιο έντονη η διάδραση.

Επεισόδια και δραστηριότητες πάνω στη λίμνη

01./ Παιδική χαρά Τάμπα Τούμπα

02./ Πολιτιστικός πολυχώρος «Δημήτρης Χατζής» ή «Σφαγεία»

03./ Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας Ιωαννίνων / ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ

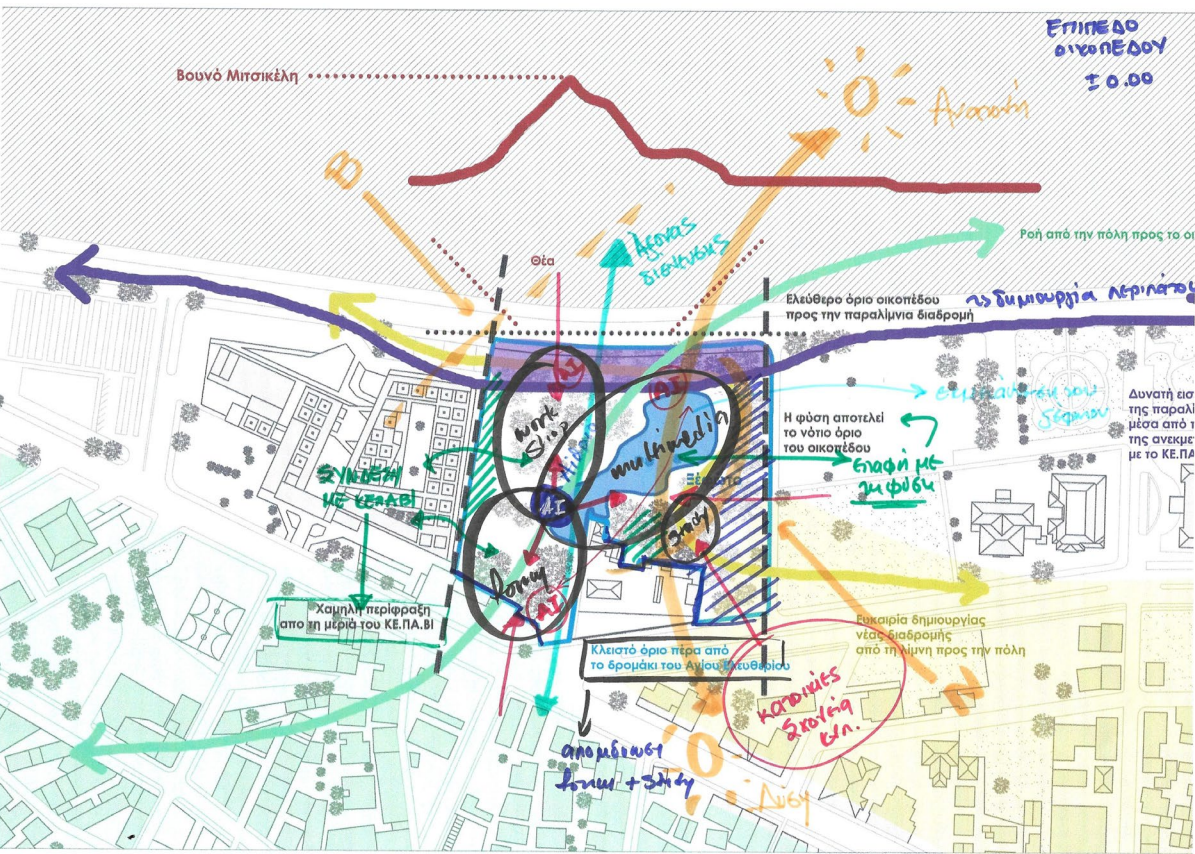
04./ Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής

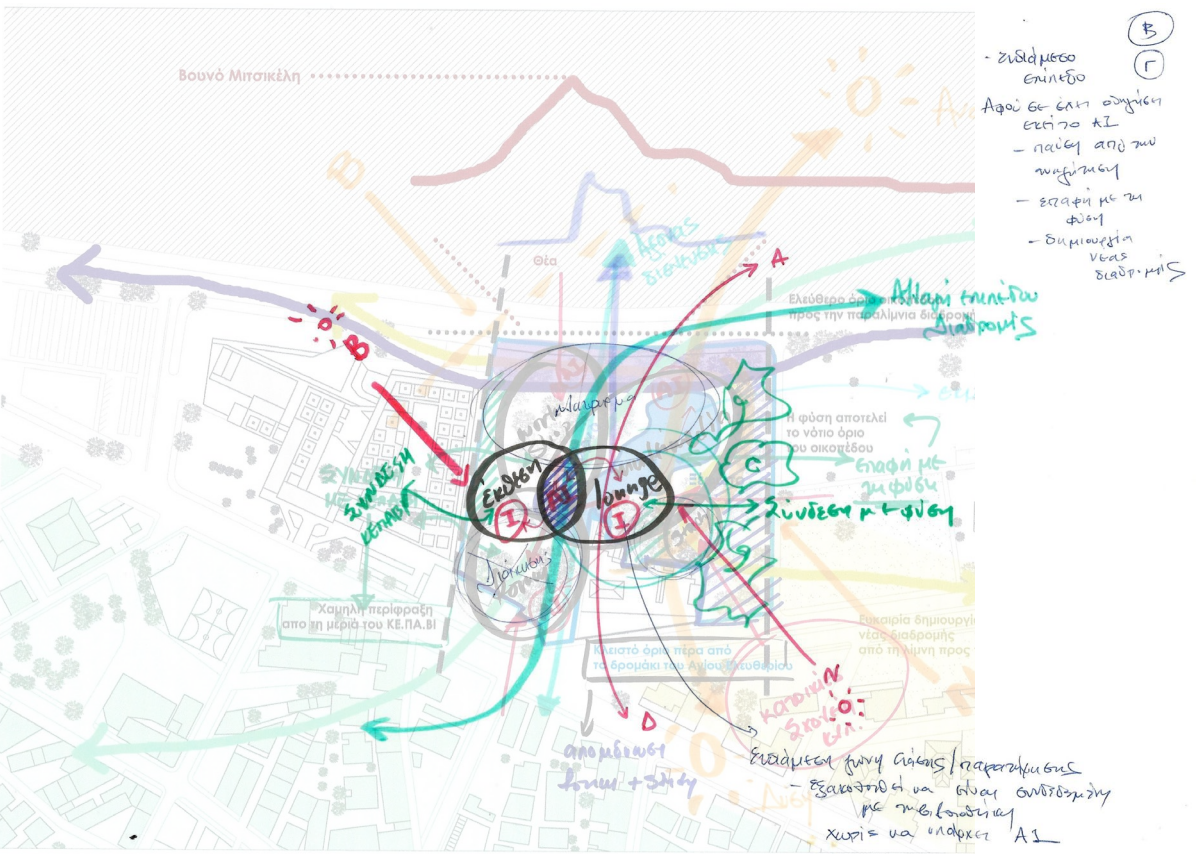
05./ Ιερός Ναός Αγίου Ελευθερίου

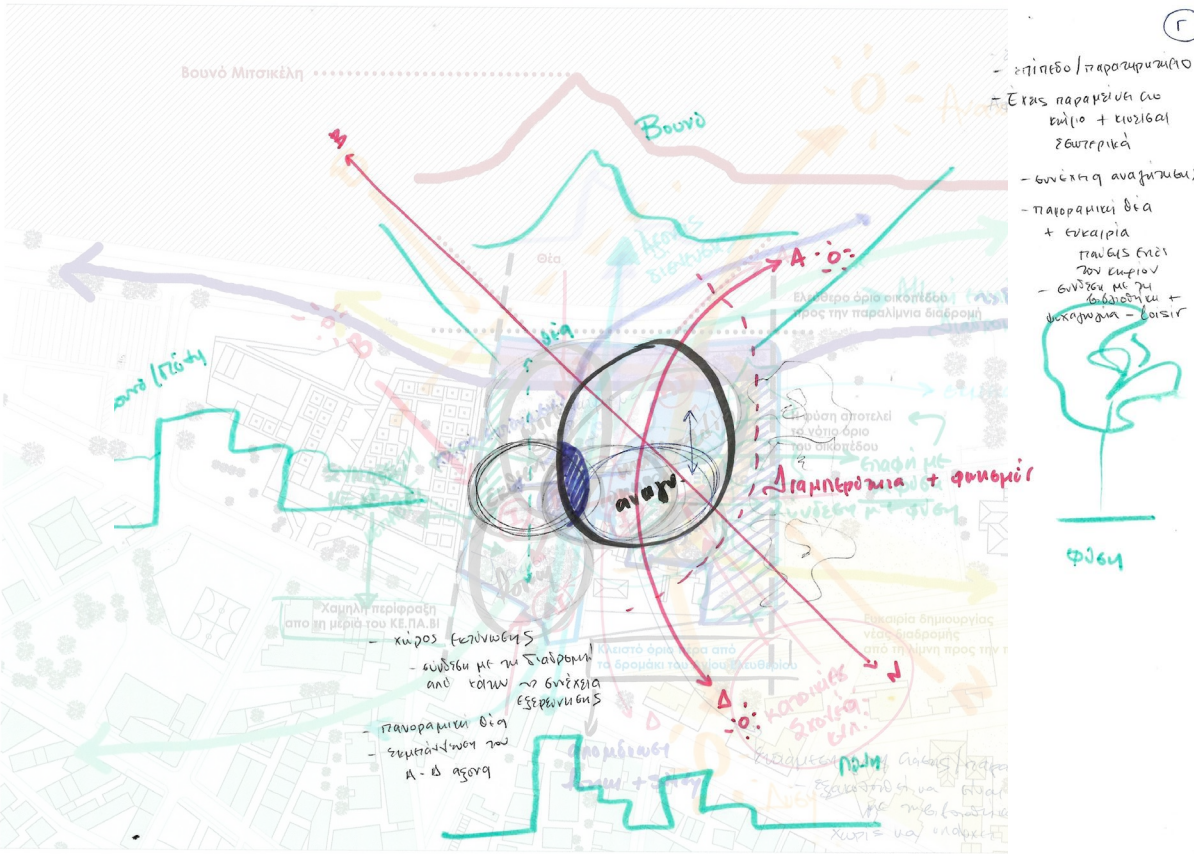
06./ Ξενοδοχείο Du Lac

01./ Διαγραμματική προσέγγιση στο επίπεδο πόλης - λίμνης

02./ Διαγραμματική προσέγγιση στο επίπεδο του ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ.

03./ Διαγραμματική προσέγγιση με τη skyline της πόλης

Όρια, πρόσβαση και κομβικότητα οικοπέδου

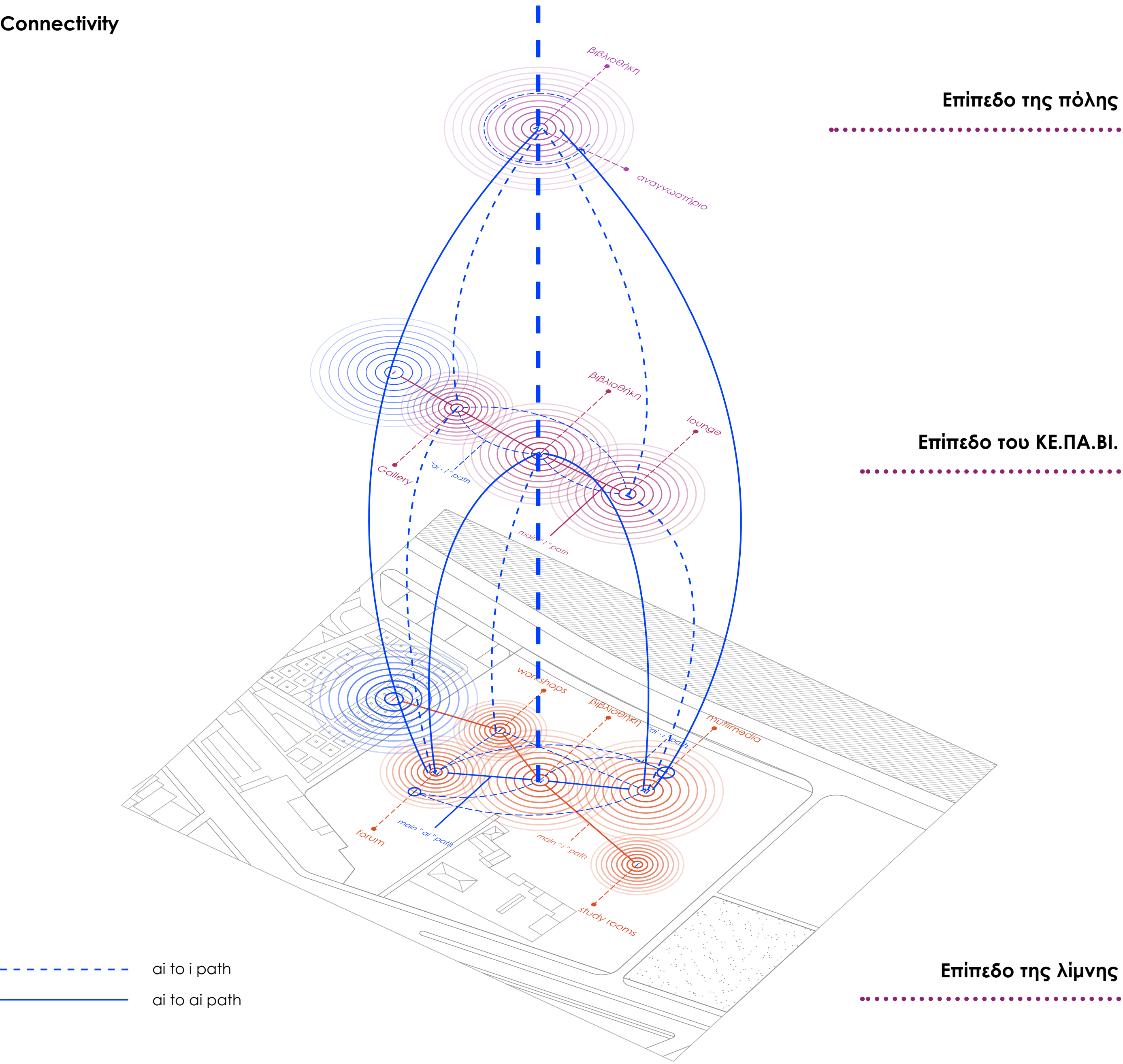

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

Connectivity

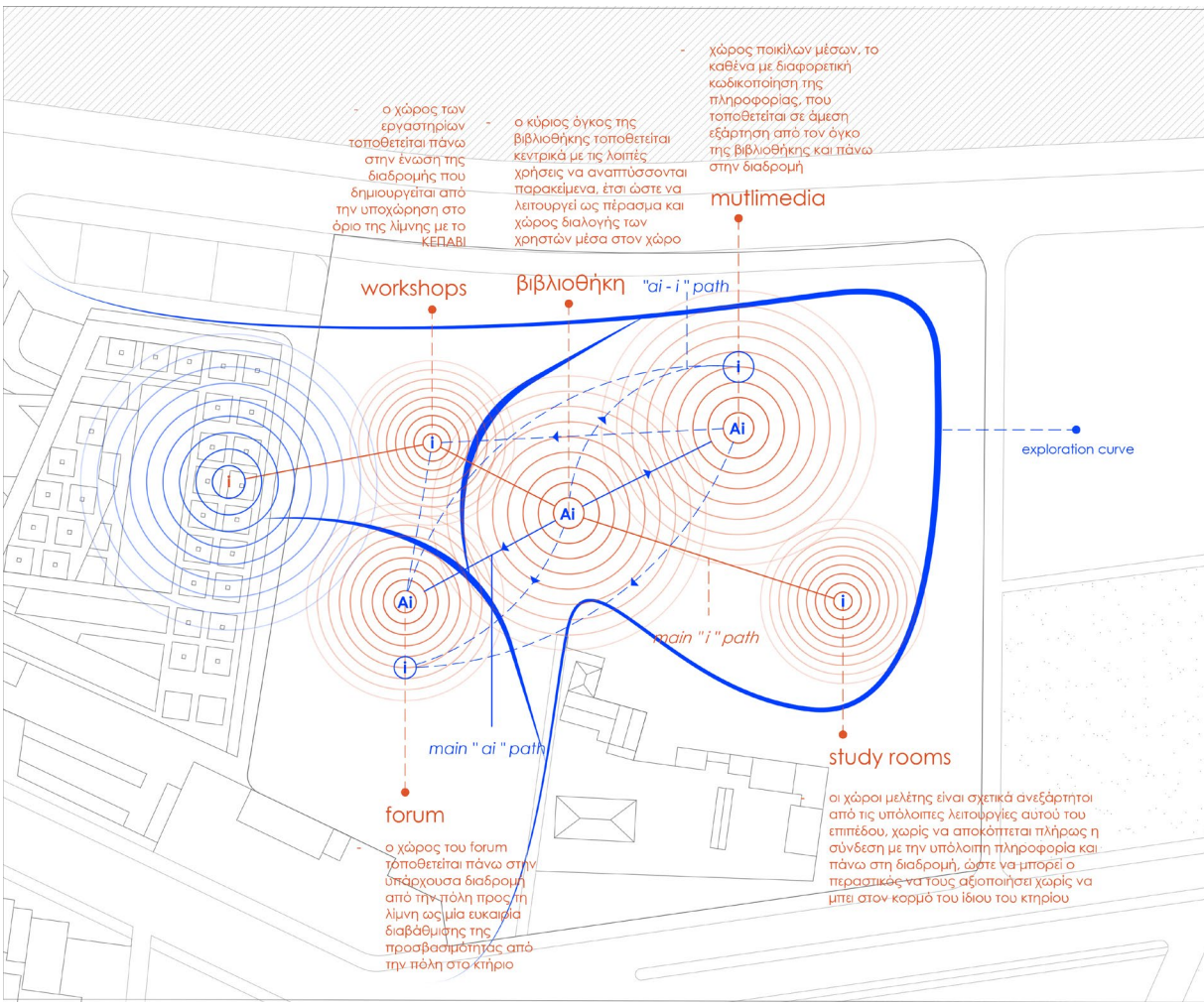
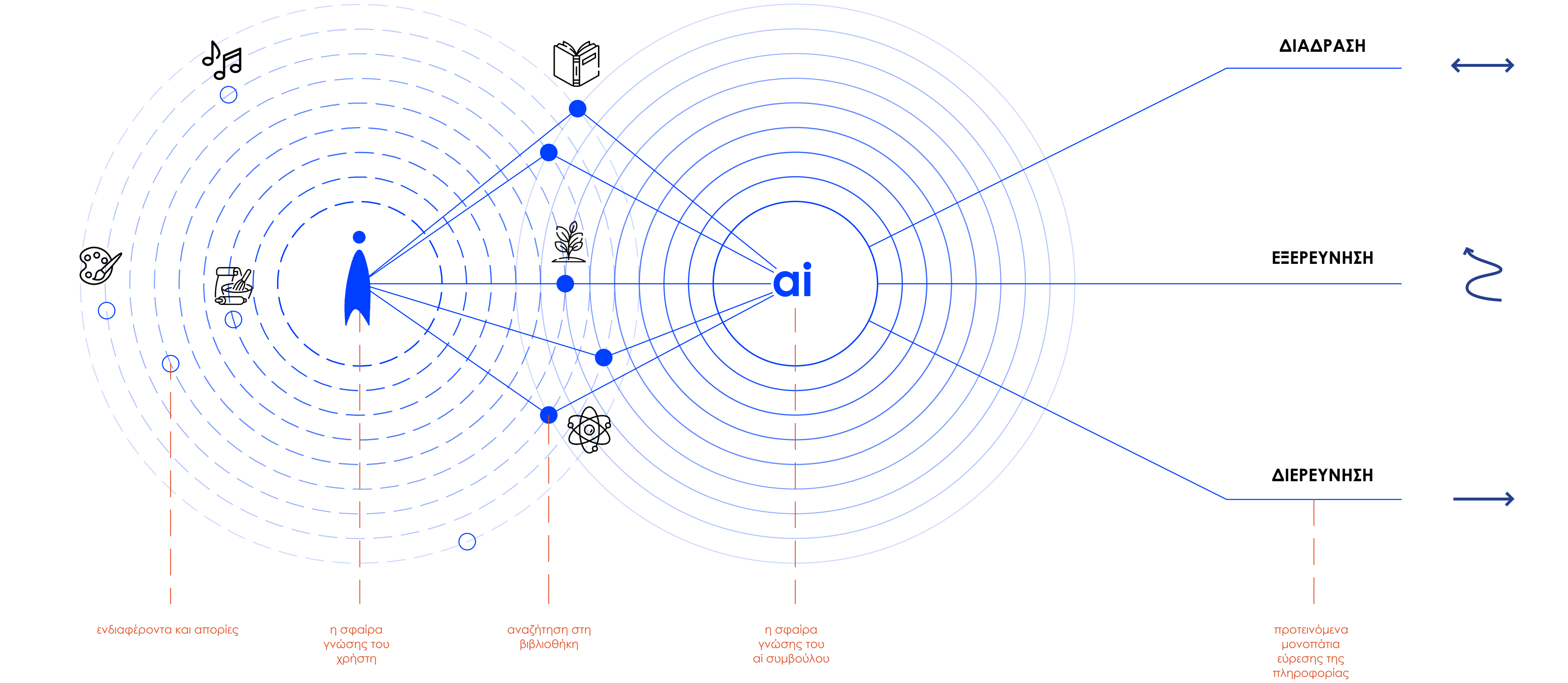

Το δίκτυο της βιβλιοθήκης εξελίσσεται σε τρία επίπεδα: αυτό της λίμνης, όπου το οικοπέδο ανοίγεται από την πόλη προς το παραλίμνιο μέτωπο, του ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ., όπου η βιβλιοθήκη έρχεται να συνδεθεί με τις παρακείμενες λειτουργίες και αυτό της πόλης, όπου ο χρήστης έρχεται σε επαφή και κατανοεί τον τόπο σε ένα ευρύτερο πλαίσιο υπό το πρίσμα της γνώσης.

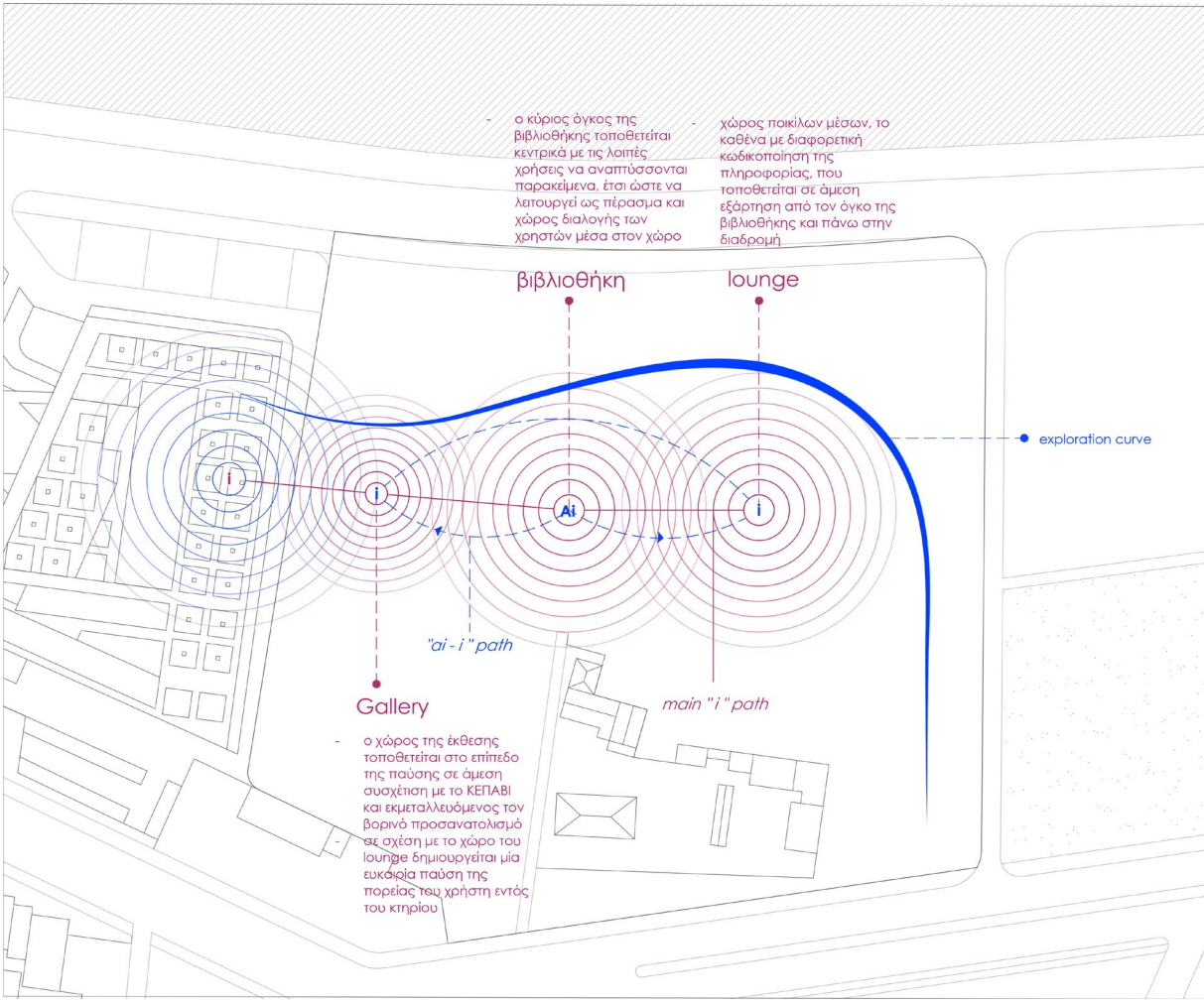
Τα δε μονοπάτια που προκύπτουν χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, δηλαδή από ΑΙ σε ΑΙ και από ΑΙ σε Ι. Η πρώτη έκφραση αφορά την επικοινωνία μεταξύ των ΑΙ συμβούλων και την παραπομπή του χρήστη από τον έναν χώρο στον άλλο προς εύρεση της καταλληλότερης πληροφορίας. Αντίστοιχα, το ΑΙ σε Ι μονοπάτι, αποτελεί την πιο άμεση απάντηση του ψηφιακού συμβούλου προς τον χρήστη και το ερώτημα που έχει θέσει.

Έτσι, δημιουργούνται τρία διαφορετικά μονοπάτια, τα οποία αντιστοιχούν σε τρεις τύπους timeline ενός χρήστη μέσα στη βιβλιοθήκη, πλήρως ανεξάρτητοι και προσωπικοί για τον καθένα. Ο ρόλος του συμβούλου ΑΙ είναι να βοηθήσει τον χρήστη, ο οποίος έχει την δική του μοναδική σφαίρα γνώσης να αναζητήσει τα ενδιαφέροντα και τις απορίες του μέσα στη βιβλιοθήκη, προτείνοντάς του το κατάλληλο μονοπάτι εύρεσης της πληροφορίας.

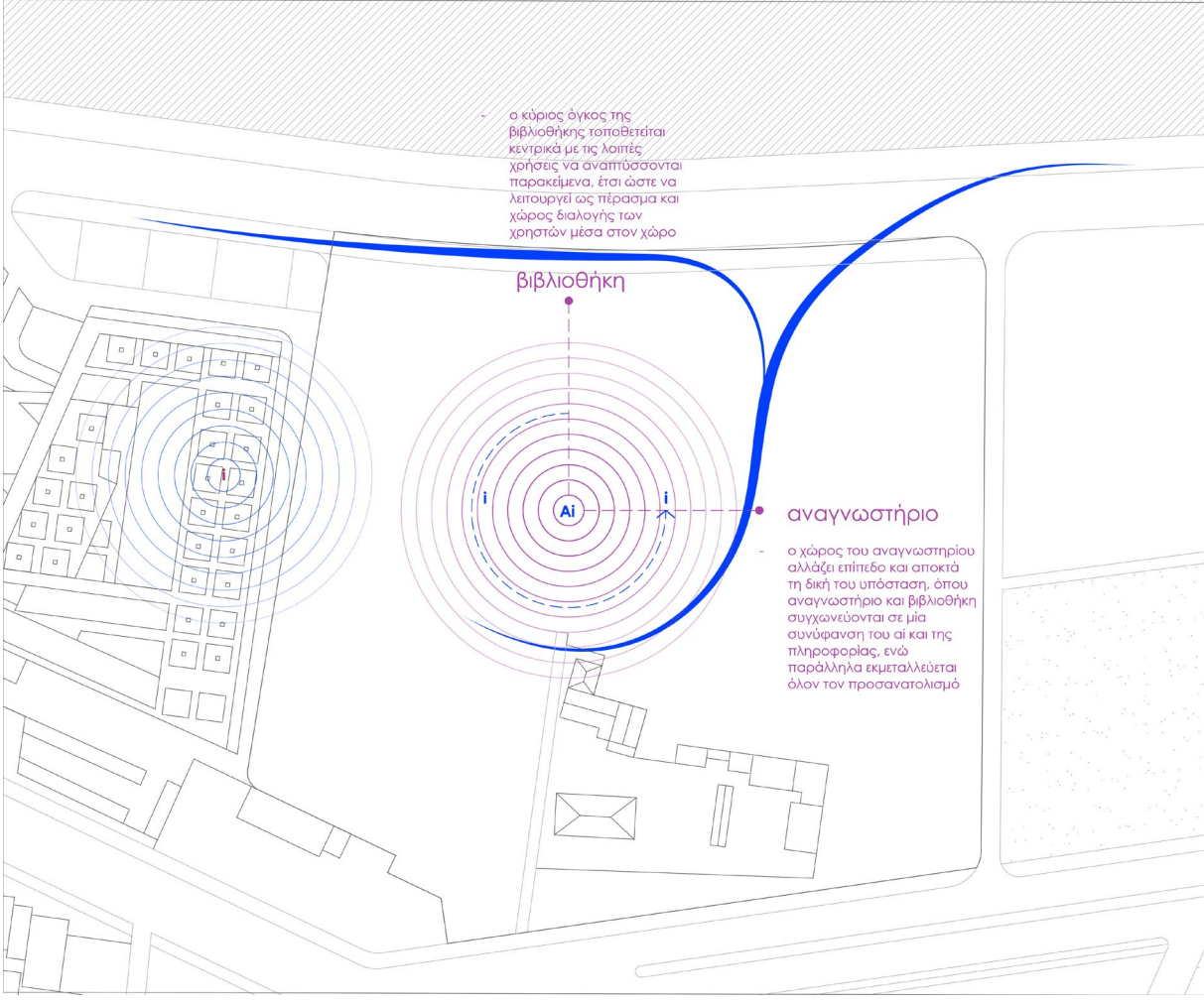
Timeline

Επίπεδο 0: Εξερεύνηση της πληροφορίας

Επίπεδο 1: Παύση και αφομοίωση της πληροφορίας

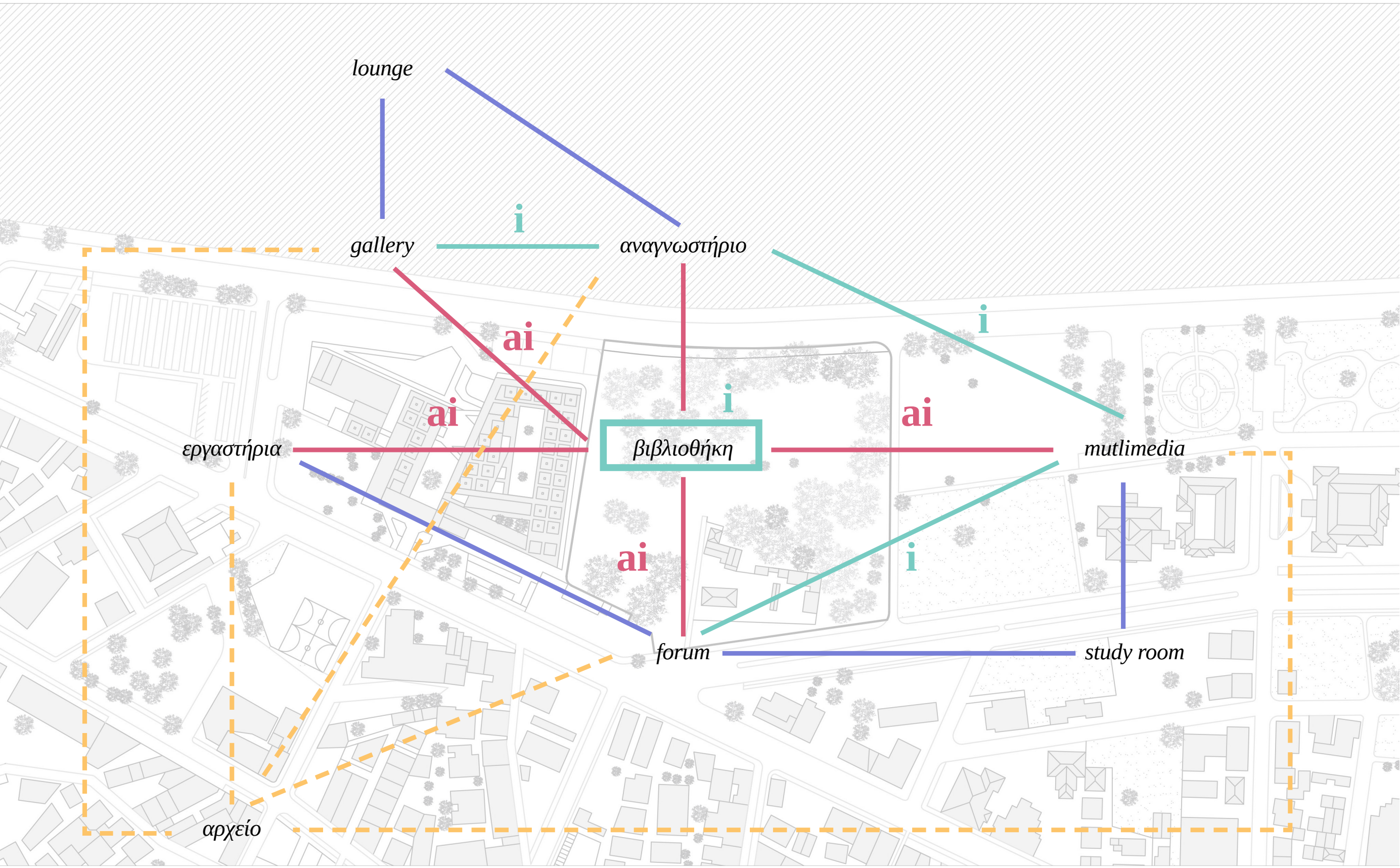
Επίπεδο 2: Ανακάλυψη της πληροφορίας

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

Το διάγραμμα του μοντέλου της βιβλιοθήκης

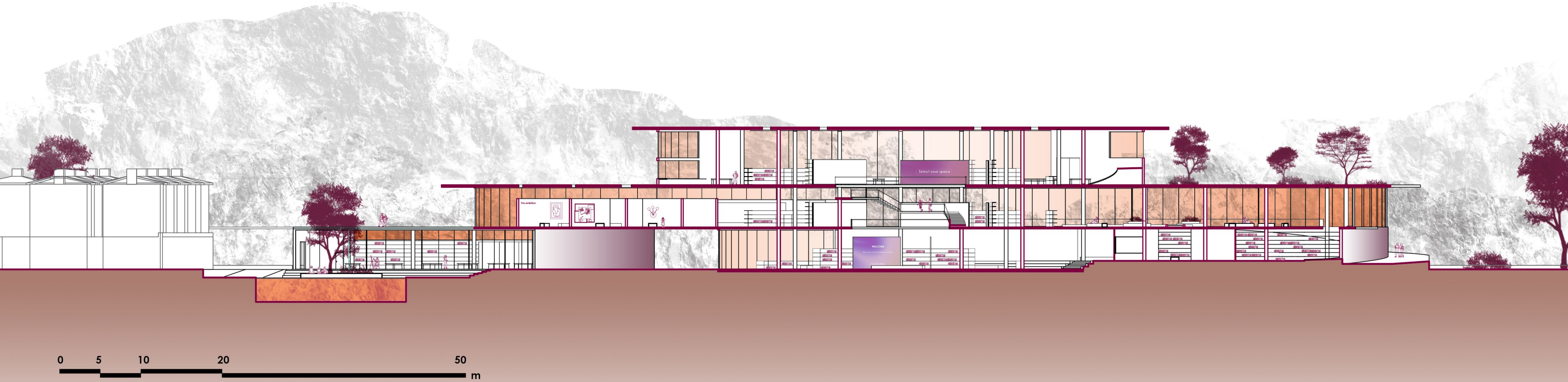
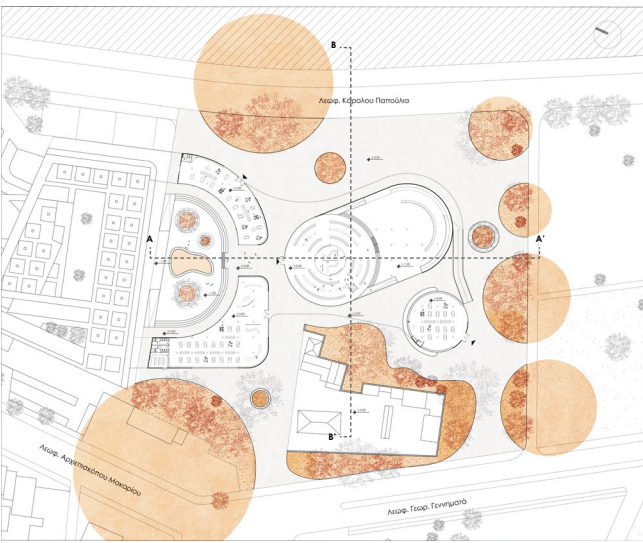
- μονοπάτια εξερεύνησης μέσω του AI
- μονοπάτια αναζήτησης της πληροφορίας
- μονοπάτια εκτόνωσης ανάμεσα στις λειτουργίες
- μονοπάτια βοηθητικών λειτουργιών και προσωπικού

Έχοντας μιλήσει για τα περιφερειακά επεισόδια του οικοπέδου, οφείλουμε να καταγράψουμε και να συσχετίσουμε και τα εγγενή χαρακτηριστικά του με το θεωρητικό υπόβαθρο της εργασίας. Όπως προαναφέρθηκε, μέσα από την εισαγωγή του AI στο λειτουργικό πρόγραμμα της πρότασης, σκοπός είναι η δημιουργία ποικίλων διαδρομών εντός και εκτός του κτηρίου που θα απαντούν στις ανάγκες του εκάστοτε χρήστη. Αυτά τα «μονοπάτια γνώσης» διακρίνονται σε μονοπάτια εξερεύνησης, αναζήτησης και εκτόνωσης, καθώς και κάποια δευτερεύοντα βοηθητικά μονοπάτια για το προσωπικό της βιβλιοθήκης. Συσχετίζοντας λοιπόν τις επιμέρους λειτουργίες της βιβλιοθήκης με τα αντίστοιχα μονοπάτια, δημιουργείται ένα δίκτυο διαφορετικών συνδέσεων, το οποίο αποτελεί το υπόβαθρο της σχεδιαστικής προσέγγισης και το διάγραμμα του μοντέλου της βιβλιοθήκης.

Με αυτόν τον τρόπο, φτάνουμε στη σύνθεση μίας πρότυπης βιβλιοθήκης, η οποία ενορχηστρώνει τα εγγενή της χαρακτηριστικά υπό το πνεύμα της εποχής μας και αναδεικνύει την πολυπλοκότητά της ως ένα χωρικό cloud. Μέσα από τη συνύφανση της τεχνητής νοημοσύνης και της βιβλιοθήκης ως κτήριο και θεσμό, ο σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας ήταν να αναζητήσει τη σύνδεση μεταξύ φυσικού και άυλου, ώστε να επαναπροσδιορίσει την αντίληψή μας για τον χώρο, αλλά και να καλλιεργηθεί το έδαφος για μία αένανη και αισθητηριακά ολοκληρωμένη αλληλεπίδραση μεταξύ των ανθρώπων και της γνώσης.

Τομή A - A'

FROM AI TO THE I

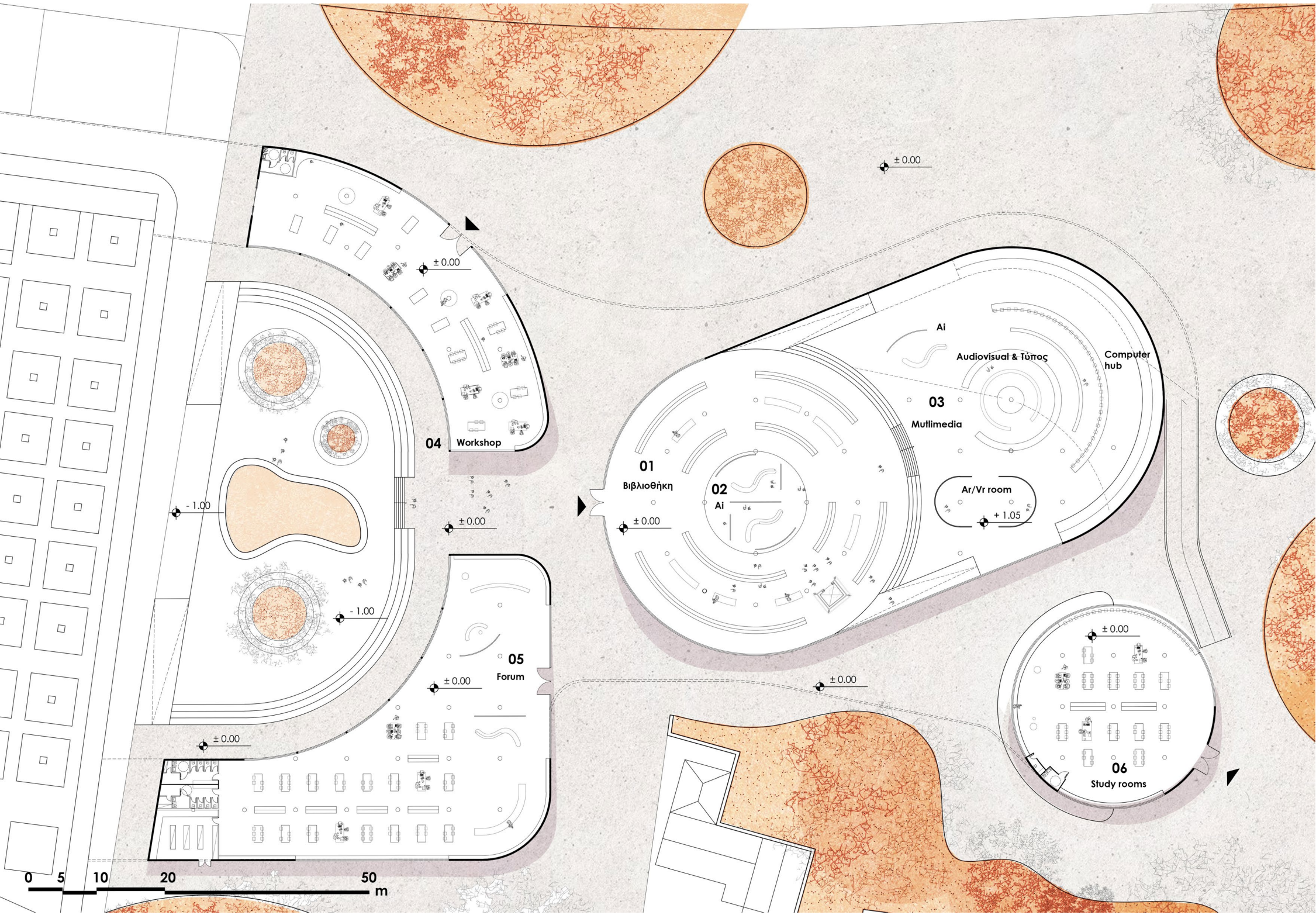
05

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

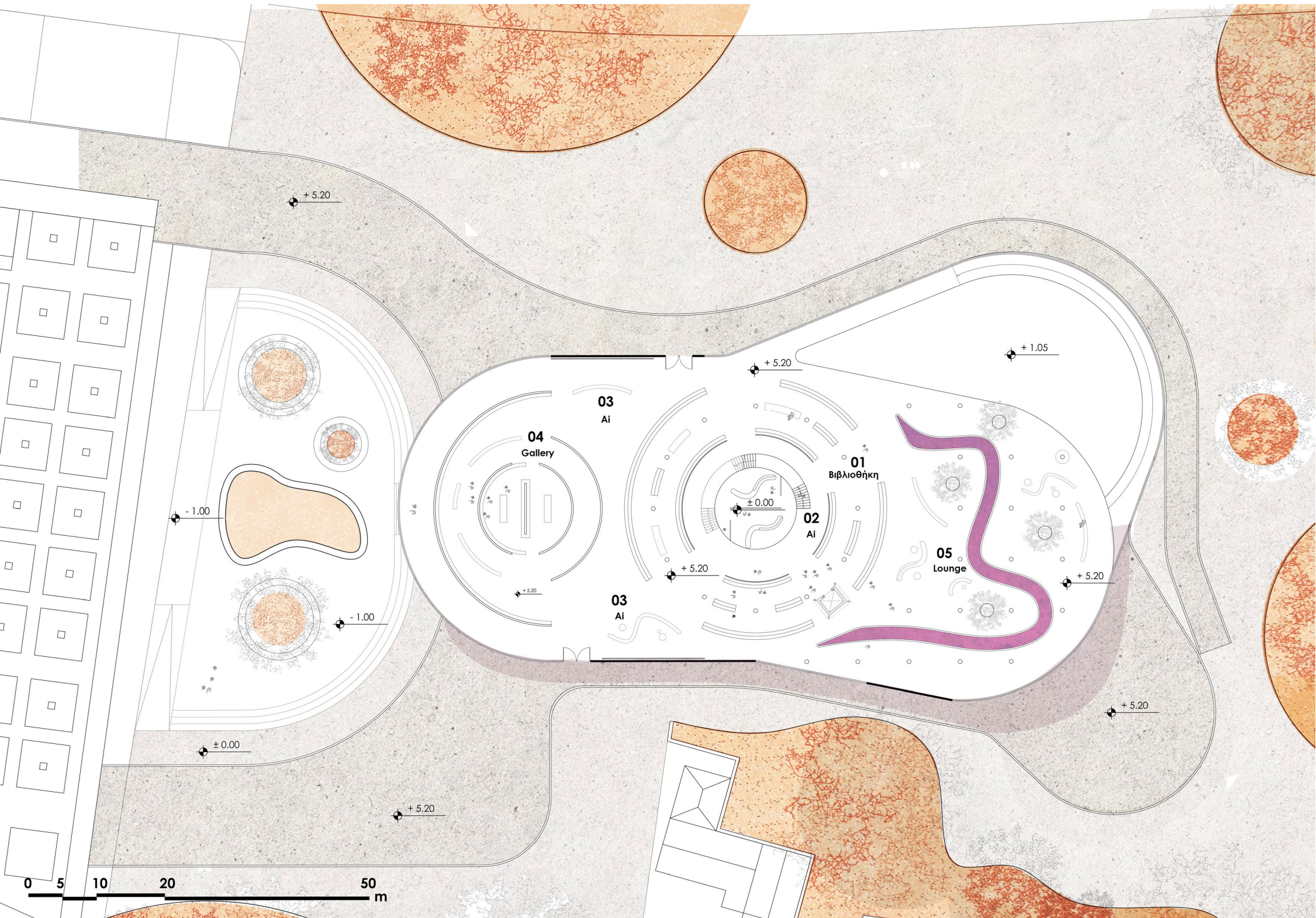
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

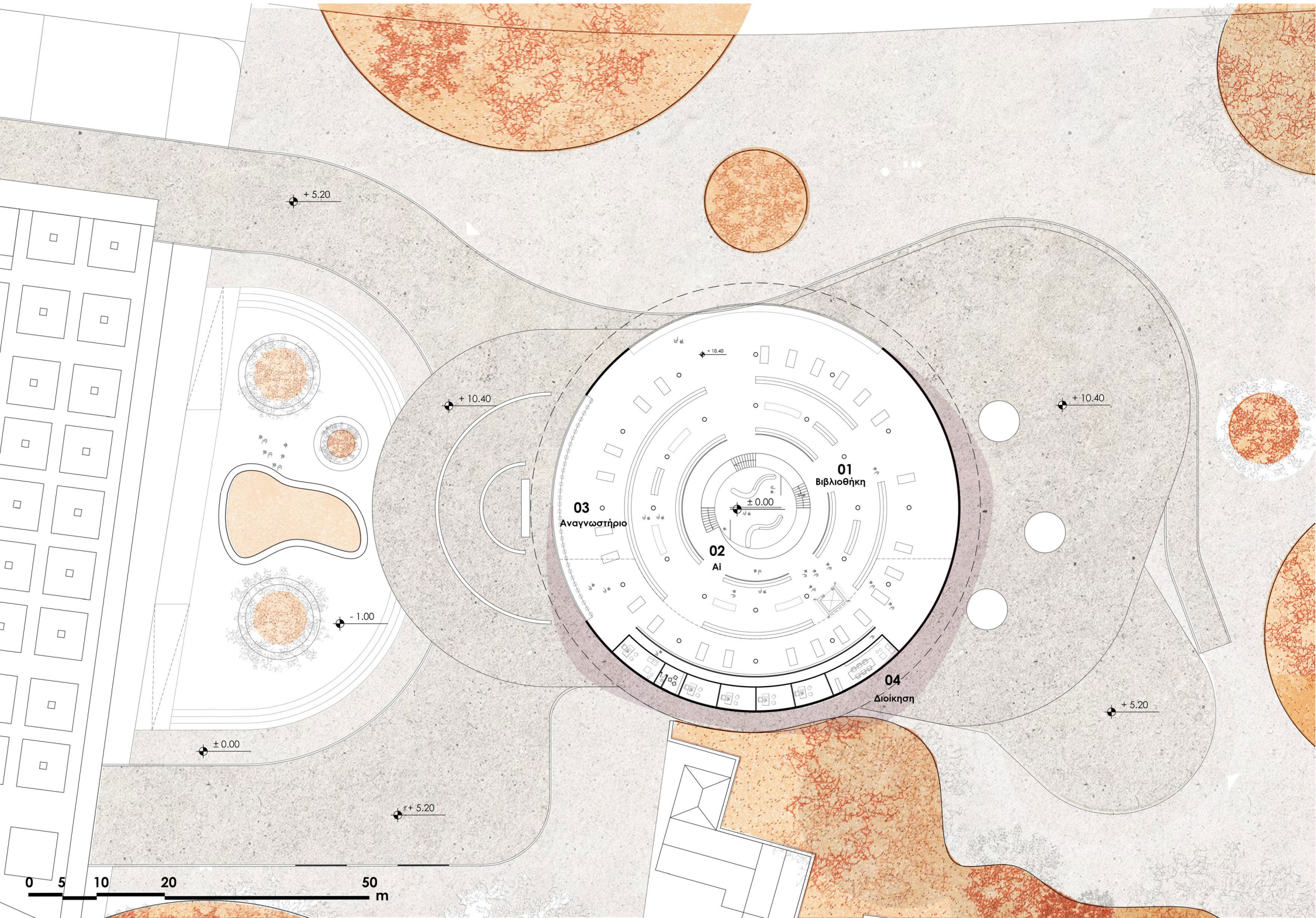
Το διάγραμμα του μοντέλου της βιβλιοθήκης

Επίπεδο 0: Εξερεύνηση της πληροφορίας

Επίπεδο 1: Παύση και αφομοίωση της πληροφορίας

Επίπεδο 2: Ανακάλυψη της πληροφορίας

Η βιβλιοθήκη της σύγχρονης εποχής ως ένα χωρικό cloud

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων | Πολυτεχνική Σχολή | Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Ιανουάριος 2025 | Ιωάννινα

Έλενα Κουκούλη

